

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Intervención psicolóxica na familia	Código	652438025	
Titulación	Mestrado Universitario en Psicoloxía Aplicada			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	CastelánInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	López Larrosa, Silvia	Correo electrónico	silvia.lopez.larrosa@udc.es	
Profesorado	López Larrosa, Silvia	Correo electrónico	silvia.lopez.larrosa@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A asignatura intervención psicolóxica na familia pretende aproximar ó alumnado a unha caracterización da familia e das intervencións máis destacadas en este ámbito desde unha perspectiva sistémica. También busca combinar investigación e traballo de intervención práctico.			
Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos</p> <p>Non</p> <p>2. Metodoloxías</p> <p>*Metodoloxías docentes que se manteñen</p> <p>Análise de fontes documentais</p> <p>Exame</p> <p>*Metodoloxías docentes que se modifican</p> <p>Simulación será substituída por vídeos, estudos de caso ou traballos escritos ou grabados, según as circunstancias.</p> <p>Discusión: se realizará a través de Teams ou Moodle.</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <p>A través de Teams, correo electrónico, Moodle.</p> <p>Atención individual ou grupal a demanda da docente ou do alumnado.</p> <p>4. Modificacións na avaliación</p> <p>Si se impón novamente o confinamiento, a avaliación do alumnado asistente manterá os mesmos valores.</p> <p>*Observacións de avaliación:</p> <p>No caso do alumnado con dispensa, so cambiará a exigencia de asistir a unha clase para presenciar/participar nunha intervención. No seu defecto, se acordará ou que participe nas discusións a través de Teams ou de Moodle o a análise de algunha grabación de unha intervención familiar. O valor de esta actividade será 30% da súa nota.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía. Non</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Recoñecer e respectar a diversidade humana e comprender que as explicacións psicolóxicas poden variar a través de poboacións e contextos.
A3	Ser capaz de elaborar un informe científico que implique definir un problema de investigación, as hipóteses e variables asociadas, así como definir o deseño, a mostra e o seu modo de selección, as ferramentas de recollida de datos e a súa consecuente análise e discusión.
A4	Ser capaz de lograr un adecuado nivel de comprensión da demanda do destinatario en cada situación ou contexto de aplicación.
A5	Ser capaz de realizar unha avaliación psicolóxica no contexto dunha investigación científica.
A6	Saber como especificar a demanda e os obxectivos do caso, e en función deles, recoller a información.

A13	Coñecer e ser capaz de utilizar os diferentes modelos, teorías, métodos e técnicas de avaliación e intervención que son específicos dos distintos ámbitos da investigación en Psicoloxía Aplicada e desenvolver unha actitude crítica propia do espírito científico.
A19	Coñecer e axustarse ás obrigacións deontolóxicas da Psicoloxía Aplicada.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Capacidade de organización e planificación.
B5	Habilidades nas relacións interpersoais.
B6	Razoamento crítico.
B7	Compromiso ético.
B8	Aprendizaxe autónoma.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Ser capaz de lograr un adecuado nivel de comprensión de la demanda del destinatario en cada situación o contexto de aplicación.	AI1 AI4		
Ser capaz de realizar una evaluación psicológica en el contexto de una investigación científica.	AI5		
Ser capaz de analizar críticamente las publicaciones científicas		BI1	
Mostrar un compromiso ético y profesional con respeto a las responsabilidades cívicas, sociales y globales	AI19	BI7	CM4
Ser capaz de comunicar los resultados de una investigación	AI3 AI6 AI13	BI6 BI8	CM1
Habilidades en las relaciones interpersonales.		BI5	
Ser capaz de analizar la documentación bibliográfica necesaria para un trabajo de investigación.		BI1 BI2	CM2 CM8
Resolución de problemas.	AI6		
Toma de decisiones.	AI1		
Capacidad de aplicar los conocimientos a la práctica.	AI3 AI4 AI5 AI6		
Capacidad de trabajar con un equipo interdisciplinario.		BI2	
Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, en las lenguas oficiales de la comunidad autónoma.			CM1
Dominar la expresión y la comprensión de forma oral y escrita de un idioma extranjero.			CM2
Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida.			CM7
Coñecer e ser capaz de utilizar os diferentes modelos, teorías, métodos e técnicas de avaliación e intervención que son específicos dos distintos ámbitos da investigación en Psicoloxía Aplicada e desenvolver unha actitude crítica propia do espírito científico	AI13		
Recoñecer e respectar a diversidade humana e comprender que as explicacións psicolóxicas poden variar a través de poboacións e contextos.	AI1		
Aprendizaxe autónoma.		BI8	
Ser capaz de elaborar un informe científico que implique definir un problema de investigación, as hipóteses e variables asociadas, así como definir o deseño, a mostra e o seu modo de selección, as ferramentas de recollida de datos e a súa consecuente análise e discusión.	AI3		

Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.			CM8
Saber como especificar a demanda e os obxectivos do caso, e en función deles, recoller a información	AI6		
Ser capaz de deseñar instrumentos de recollida de información en programas de intervención psicolóxica.	AI5		
Compromiso ético.		BI7	
Motivación por la calidad.			CM8
Coñecer e axustarse ás obrigacións deontolóxicas da Psicología Aplicada.	AI19		
Capacidade de análise e síntese		BI1	
Capacidade de organización e planificación.		BI2	
Razoamento crítico.		BI6	
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			CM4

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Familia y diversidad familiar	1.1. La familia: tipología y diversidad familiar 1.2. La familia como sistema 1.3. La carrera o ciclo familiar 1.3. La ecología de la familia
2. Dinámica familiar	2.1. Procesos familiares 2.2. Evaluación familiar
3. Entrevista con la familia	3.1. Entrevista inicial: creando un marco de relación 3.2. Entrevistas sucesivas 3.3 El cierre.
4. Terapia e intervención psicoeducativa	4.1. Escuelas de terapia familiar 4.2. La terapia familiar en la práctica 4.3. Intervenciones psicoeducativas: grupales e individuales
5. Conexiones con diversos servicios de atención a familias	5.1. Programas de intervención familiar 5.2. La ética en las intervenciones familiares 5.3. Investigación en el ámbito de las intervenciones familiares

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A5 C8	1	0	1
Lecturas	A13 A19 B1 C2	0	18	18
Simulación	A1 A4 A6 B5 B7 C1	7	1	8
Discusión dirixida	B6 C4 C7	1	3	4
Análise de fontes documentais	A3 A13 A19 B1 B6 B7 B8 C1 C2	2	8	10
Sesión maxistral	A13 A19 B1	9	0	9
Proba de resposta múltiple	A13 B2 B8	1	20	21
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Información sobre a asignatura, os procedementos de traballo, avaliación e expectativas con respecto á asignatura.

Lecturas	Deberán realizar lecturas obrigatorias.
Simulación	Nos xogos de roles se realizan simulacións de situacións con familias, inventadas, reais con nomes inventados ou suxeridas polos alumnos. Os xogos de roles se centrarán en sesións individuais de intervención familiar e en sesións grupais.
Discusión dirixida	Se proporán e realizarán actividades de reflexión e discusión.
Análise de fontes documentais	Documentos centrados en investigacións que o alumnado deberá analizar según a documentación que se lle proporcione.
Sesión maxistral	Exposición por parte da docente
Proba de resposta múltiple	O exame é unha proba tipo test con tres alternativas de resposta e unha sola opción correcta. Restan erros (dous erros restan un acerto).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lecturas	<p>A atención personalizada pretende guiar o traballo autónomo do alumnado no seu proceso de aprendizaxe, solucionar dúbidas e orientar os pasos futuros con respecto á asignatura.</p> <p>Se realizará na aula, no despacho da docente (P2A8), por teléfono (881014678), por correo electrónico: silvia.lopez.larrosa@udc.es ou a través de Teams ou outra aplicación para video-reunións de la UDC.</p> <p>A atención será individual o grupal según estime a docente ou requira o alumnado.</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba de resposta múltiple	A13 B2 B8	Examen tipo test con tres alternativas de resposta na que solo unha é correcta. Restan erros.	30
Discusión dirixida	B6 C4 C7	A asistencia e a participación activa na asignatura, presencial ou virtualmente, as aportacións a través de comentarios útiles e constructivos e as actuacións que permitan inferir que leron e reflexionaron sobre os contidos da asignatura serán a base para avaliar este apartado.	15
Simulación	A1 A4 A6 B5 B7 C1	Realizarán xogos de roles nos que actuarán como profesionais e como membros de unha familia en diferentes roles familiares. Se valorará a actuación como profesional e como membro de unha familia. A nota é individual.	25
Análise de fontes documentais	A3 A13 A19 B1 B6 B7 B8 C1 C2	Se proporcionarán diferentes investigacións que o alumnado deberá analizar según os criterios proporcionados. Avaliación grupal.	30

Observacións avaliación

A avaliación indicada é aplicable ao alumnado presencial (asistencia do 80% ou superior) si a docencia é presencial.

O alumnado que teña dispensa si se mantén a condición de presencialidade no centro, deberán facer o exame, que será un exame específico. NO seu caso, o valor do exame é do 70% da nota. Ademais, deberán asistir a unha clase, que acordará coa docente e que deberá ser una clase na que deberá realizar unha simulación . Esta asistencia e a simulación suporá o 30% da nota. Aínda que poderían aprobar sin esta asistencia, súa nota será de NP si non a realizan.

Si se impón novamente o confinamento, a avaliación do alumnado asistente mantendrá os mesmos valores pero:

Simulación será substituída por vídeos, estudos de caso ou traballos escritos ou grabados, según as circunstancias.

Discusión: se realizará a través de Teams ou Moodle.

Exame: se realizará a través de Moodle a distancia.

Si se impón o confinamento, no caso do alumnado con dispensa, o exame será a través de Moodle a distancia e terá o mesmo valor porcentual que sin confinamento. Cambiará a exigencia de asistir a unha clase para presenciarse unha intervención. No seu defecto, se acordará ou que participe nas discusións a través de Teams ou de Moodle o na análise de algunha grabación de unha intervención familiar. O valor de esta actividade será 30% da súa nota.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Abad, M. (2001). La perspectiva ética de los códigos de conducta en terapia familiar. Cuadernos de terapia familiar, 48-49 - Bertrando, P. y Toffanetti, D. (2004). Historia de la terapia familiar. Barcelona: Paidós - Equipo EIF (2008). Manual de instrumentos de evaluación familiar. Madrid: CCS - Gee, E. y otros (2018). Children and families in the digital age. New York: Routledge - Goldenberg, I. y Goldernberg, H. (2004). Family therapy. Brooks/Cole - Kumpfer, K.L., Magalhaes, C. y Xie, J. (2012). Cultural adaptations of evidence-based family interventions to strengthen families and improve children's developmental outcomes. European Journal of Developmental Psychology, 9, 104-116. - López Larrosa, S. (2009). La relación familia-escuela. Madrid: CCS - López Larrosa, S. y Escudero, V. (2003). Familia, evaluación e intervención. Madrid: CCS - López Larrosa y González Seijas (2017). MUPO. Mentés Únicas. Programas para la mejora socioemocional de las dificultades de aprendizaje. Madrid: Pirámide - Mayfield, K.T & Fosco, C.M. (2020). Links Between School and Home: Associations Between Adolescent School Day Experiences and Maternal Perceptions of Family Relations. Journal of Child and Family Studies, 30,121?133 https://doi.org/10.1007/s10826-020-01865-4 - Mc Goldrick, M. y Gerson, R. (2008). Genogramas en evaluación familiar. Buenos Aires: Paidós - Rivett, M. & Buchmüller, J. (2018). Family therapy. Skills and techniques. Abingdon, Oxon, UK: Routledge. - Rodríguez-Arias, J.L. y Venero, M. (2005). Terapia familiar breve. Madrid: CCS - Rodrigo y otros (2008). Preservación familiar. Madrid: Pirámide <p>Ó comezar a asignatura se proporcionará bibliografía recomendada ademáis da indicada en este apartado. Sempre que o desexen,poden consultar coa docente acerca de outras fontes bibliográficas.Se recorda a importancia de consultar bases de datos como Web of Science ou Psycinfo.</p>
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Se recomenda considerar os contidos e a planificación para facer unha estimación adecuada do seu tempo e presentar os traballos requeridos na asignatura en tempo e forma.A realización fraudulenta de probas ou actividades de avaliación (plaxio ou copia) implicará directamente a calificación de suspenso na materia na convocatoria correspondente. A entrega dos traballos se realizará a través de Moodle para evitar o gasto de papel e o consumo de recursos naturais.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías